

im Zeitalter der Globalisierung. München: C.H.Beck Verlag.

14- McMurray, Peter (2021). "Mobilizing Karbala: Sonic Remediations in Berlin Ashura processions". *Ethnic and Racial Studies*. vol. 10, no. 44.

15- Mervin, Sabrina (2006). "Les larmes et les sang des chiites: pratiques rituelles lors des célébrations de 'Āshūrā' (Liban, Syrie)". *Revue des mondes musulmans et de la Méditerranée*. vol. 113.

16- NaKash, Yitzhak (1993). "An Attempt to Trace the Origin of the Rituals of 'Āshūrā'". *Die Welt des Islams*, vol. 33.

17- Norton, Augustus Richard (2005). "Ritual, Blood, and Shi'ite Identity: Ashura in Nabatiyya, Lebanon". *The Drama Review*, vol. 49, no. 4, Winter 2005.

18- Roy, Olivier (2004). *Globalized Islam: The Search for a New Ummah*. New York: Columbia University Press.

19- Schubel, Vernon James (1996). "Karbala as Sacred Space among North American Shi'a". *Making Muslim Space in North America and Europe*. ed. Metcalf, Barbara Daly, Berkeley: University of California Press, 1996, p. 186 ff.

20- Sindawi, Khalid (2001). *The Maqatil in Shi'ite Literature*. Ph.D. thesis, Ramat Gan, Bar-Ilan University.

21- Tabar, Paul (2002). "Ashura in Sydney: a transformation of a religious ceremony in the context of a migrant society". *Journal of Intercultural Studies*, Vol. 23, No. 3.

22- Tabet, Michel (2012). "Les rituels de Achoura à Nabatiyé: institutionnalisation et rivalités politiques". *Leaders et partisans au Liban*. ed. Franck Mermier & Sabrina Mervin, Paris: Karthala.

۴- کریمی، زهرا و دیگران (۱۳۹۸). «عزاداری روز عاشورا از منظر سفرنامه نویسان مستشرق».

معارف حسینی، سال چهارم، شماره ۱۳.

5- Ayoub, Mahmoud (1978). *Redemptive Suffering in Islam: A Study of the Devotional Aspects of Āshūrā in Twelver Shiism*. The Hague: Mouton.

6- Bashear, Suliman (1991). «'Āshūrā, an Early Muslim Fast». *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft* (ZDMG), no. 141.

7- Canetti, Elias (1962). *Crowds and Power*. Translated from the German by Carol Stewart. New York: Continuum.

8- Deeb, Lara (2001). "Living Ashura in Lebanon: Mourning Transformed to Sacrifice". *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East*, vol. 25 (1).

9- Eum, IkRan (2008). "A Study on Current Culinary Culture and Religious Identity in the Gulf Region Focused on the Ashura Practice Among the Shia Muslims of Bahrain and Kuwait". *International Area Review*, Vol. 11, no. 2.

10- Fibiger, Thomas (2010). "Ashura in Bahrain Analyses of an Analytical Event". *Social Analysis*, Vol. 54, Issue 3, Winter 2010.

11- Fierro Bello, María Isabel (1995). "The Celebration of Āshūrā, in Sunni Islām". *Proceedings of the 14th Congress of the Union Européenne des Arabisants et Islamisants*. Budapest: The Arabist, Vol. I.

12- Hawting, Gerald R. (1994). "The Tawwābūn Atonement and 'Āshūrā'". *Jerusalem Studies in Arabic and Islam*, vol. XVII.

13- Kippenberg, Hans G. (2008). "Jeder Tag Aschura, jedes Grab Karbala: Iran 1977–1981". *Gewalt als Gottesdienst: Religionskriege*

ابعاد نظری تری به خود می‌گیرد و در مؤسسات اسلام شناسی و شرق شناسی دنبال می‌شود. این گونه، عاشورا همچون پدیده‌ای مطالعه می‌شود که با شکل دهی انقلاب اسلامی ایران تأثیری مهم در جهان گذاشته است و باید ریشه‌های تاریخی آن را شناخت.

با این حال، با توسعه نفوذ جهانی ایران از دهه ۱۳۸۰ش به بعد، مسیر مطالعات غربیان هم تغییر می‌یابد و تحلیل‌های تاریخی، هنوز به نتیجه وافق نرسیده، رها می‌شود. مطالعات مردم شناسانه با تمرکز روی تحلیل روابط قدرت جای مطالعات تاریخی را می‌گیرند و دائم نیز بر عمق آن‌ها افزوده می‌شود. نخست با این کوشش‌ها بناست این دانسته شود که اسلام‌گرایان شیعه مدرن در حواشی جوامع غربی چه خوانشی از آیین‌های عاشورایی بازمی‌نمایند و این آیین‌ها چه کارکردهای سیاسی‌ای برایشان دارد. در مرحله بعد، از حدود ۱۳۹۰ش مطالعات با تمرکز بر این معنا دنبال می‌شود که چگونه می‌توان قرائت شیعیان سنتی از آیین‌های عاشورایی را در مقام رقابت با اسلام‌گرایان شیعه تقویت کرد.

بالاخره، با توسعه گسترده تر برگزار مراسم عاشورا در مناطق مهاجرپذیر غربی در سال‌های اخیر، به نظر می‌رسد رویکرد مطالعات باز هم در حال تغییر است و کوشش‌ها دارد به این سمت می‌رود که چگونه می‌توان با این شیعیان هم‌زیستی کرد. ▣

منابع:

- ۱- تاورنیه، ژان باتیست (۱۳۳۶). سفرنامه تاورنیه. ترجمه: ابوتراب نوری، تصحیح و تجدید نظر کلی: حمید ارباب شیرانی. اصفهان: کتابفروشی تأیید.
- ۲- گوینو، ژوزف آرتور (۱۳۸۳). سه سال در آسیا. ترجمه: عبدالرضا هوشنگ مهدوی. تهران: قطره.
- ۳- رایس، کلارا کولبور (۱۳۸۳). زنان ایرانی و راه‌ورسم زندگی آنان. ترجمه: اسدالله آزاد. تهران: انتشارات کتابدار.

پی‌نوشت

۱. برای تنها چند نمونه از میان نمونه‌های پرشمار، بنگرید به: تاورنیه، ۱۳۳۶: ص ۴۱۲؛ گوینو، ۱۳۸۳: ص ۳۳۰؛ رایس، ۱۳۸۳: ص ۱۷۲؛ نیز، برای نمونه از کوشش‌ها به منظور دسته‌بندی این گزارش‌ها، بنگرید به: کریمی، ۱۳۹۸: ص ۹۸-۸۸.
۲. کانتی، ۱۹۸۴: ص ۱۰۳-۱۰۷.
۳. همان، ص ۱۴۹-۱۵۴.
۴. همان، ص ۴۶۷-۴۷۰.
۵. ایوب، ۱۹۷۸: ص ۲۳۳-۲۳۴.
۶. کیپنبرگ، ۲۰۰۸: سراسرمقاله.
۷. باشیر، ۱۹۹۱: سراسرمقاله.
۸. ناکاش، ۱۹۹۳: سراسرمقاله.
۹. هاونتینگ، ۱۹۹۴: ص ۱۸۱-۱۸۷.
۱۰. فیرو، ۱۹۹۵: ص ۱۹۹-۲۰۰.
۱۱. سندداوی، ۲۰۰۱: ص سراسر مقاله.
۱۲. روی، ۲۰۰۴: ص ۱۰.
۱۳. فیپیگر، ۲۰۱۰: ص ۴۳.
۱۴. شوبل، ۱۹۹۶: ص ۱۸۸-۱۹۰.
۱۵. تابار، ۲۰۰۲: ص ۲۸۵.
۱۶. همان، ص ۲۸۸.
۱۷. دیب، ۲۰۰۱: ص ۱۲۳.
۱۸. نورتون، ۲۰۰۵: ص ۱۴۷؛ برای مطالعاتی با همین رویکرد در عراق و بحرین و کویت، بنگرید به: مروین، ۲۰۰۶: ص ۱۵۳-۱۶۶؛ اوم، ۲۰۰۸: ص ۵۵-۷۳؛ فیپیگر، ۲۰۱۰: ص ۲۹-۴۶.
۱۹. ثابت، ۲۰۱۲: ص ۴۰۰.
۲۰. مک‌موری، ۲۰۲۱: ص ۲.
۲۱. همان، ۲۰۲۱: ص ۲.
۲۲. همان، ۲۰۲۱: ص ۱۶-۱۷.